

**Kliimaministri määruse
„Riigimetsa majandajatele aastateks 2024–2028 riigimetsas uuendusraie optimaalse
pindala määramine“ eelnõu**

SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse metsaseaduse § 45 lõike 5 alusel.

Metsaseaduse § 45 lõike 1 kohaselt kuulub riigimetsa kasutusõigus riigimetsa majandajatele. Sama paragrahvi lõike 5 alusel määrab keskkonnaminister igal aastal metsa majandavale riigimetsa majandajale järgneva viie aasta optimaalse uuendusraie pindala, sealhulgas männikute, kuusikute, kaasikute ja haavikute pindala puuliikide viisi. Eelnõukohase määrusega kehtestatakse Kliimaaministeeriumi, Kaitseministeeriumi ning Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas olevate metsade optimaalne uuendusraie pindala aastateks 2024–2028.

Eelnõu koostas Kliimaaministeeriumi metsaosakonna juhataja Meelis Seedre (tel 5340 1116, meelis.seedre@kliimaaministeerium.ee) peaspetsialist Arvi Toss (tel 626 0749, arvi.toss@kliimaaministeerium.ee), õigusekspertiisi tegi Kliimaaministeeriumi õigusosakonna nõunik Marko Lelov (marko.lelov@kliimaaministeerium.ee), eelnõu ja seletuskirja keeletoimetaja oli õigusosakonna peaspetsialist Aili Sandre (tel 626 2953, aili.sandre@kliimaaministeerium.ee).

2. Sisu ja võrdlev analüüs

Määrus koosneb neljast paragrahvist.

Määrus koostamise aluseks on eelmisel aastal RMK poolt esitatud taotlus järgneva viieks aastaks, mille vastavus arvestuslangi nõuetele on kontrollitud Keskkonnaagentuuri poolt.

Haridus- ja Teadusministeerium esitas oma valitseda olevate riigimetsade – SA Järvselja Õppe- ja Katsemetsakonna ja Luua Metsanduskooli (sh Tihemetsa metsakonna) – taotluse järgneva viie aasta (2024–2028) optimaalse uuendusraie pindala kohta 8.11.2023 kirjaga nr 5.4-1/23/5045.

Uuendusraiete optimaalse pindala riigimetsa majandajatele aastateks 2024–2028 on kooskõlastanud Keskkonnaagentuur, kes kontrollis taotlustes esitatud andmete vastavust keskkonnaministri 16.01.2009 määruse nr 2 „Metsa korraldamise juhend“ (edaspidi *metsa korraldamise juhend*) §-s 19 toodud arvestuslangi määramise metoodikale. Määrus ei sisalda ürasekikahjustuste likvideerimiseks vajalikku kuusikute raiepindala.

Metsa korraldamise juhendis toodud raieahtude arvutamise metoodika kohaselt lähtutakse aastase uuendusraie pindala määramisel õigusaktidest, arvestuslangist, tagavara juurdekasvust, ökonoomsuse kriteeriumitest ning metsaomaniku ettepanekutest. Alates 1000 ha suurusest metsakorraldusobjektist on aastase uuendusraie pindala määramise alus arvestuslank. Arvestuslangi leidmiseks arvutatakse peapuuliikide kaupa kõvalehtpuupuistute, männikute, kuusikute, kaasikute, haavikute ja sanglepikute küpsuslank, I vanuslank, II vanuslank, ühtlase

kasutuse lank ning integraallank. Langid arvutatakse kitsendusteta majandatava metsa ja kitsendustega metsa kohta, kus on lubatud uuendusraie. Arvestuslank määratakse eksperdihinnangu alusel peapuuliikide viisi, kusjuures summaarne arvestuslank ei tohi ületada suurimat arvutatud lanki. Peapuuliikide kaupa ei tohi uuendusraie pindala olla aastas suurem selle puuliigi arvutatud maksimaalsest langist, välja arvatud juhul, kui kavandatud uuendusraie pindala on majandamise kitsendustega metsas 3,0 ha või alla selle ning kitsendusteta metsas 5,0 ha või alla selle. Turberaie pindala osakaalu aluseks arvestuslangi määramisel on kavandatud raiejärgude arv.

Kuigi alates 01.09.2017. a majandab Riigimetsa Majandamise Keskus ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi maid, ei ole käesolevas määruses neid alasid kajastatud, kuna Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi maadele uuendusraieid ei planeerita ning raietegevus toimub muude raieliikidega (raadamine, trassiraied) alade kasutamise eesmärkide või otstarvete (kaevandused, teekaitsevööndid) järgi.

Kaitseministeeriumi valitsemisalas asuvate metsade optimaalne uuendusraiete pindala aastatel 2024–2028 on võrreldes eelmise perioodiga jäänud samaks.

Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas ei ole riigimetsa majandajate uuendusraiete pindala võrreldes eelmise perioodiga olulisel määral muutunud. Järvselja Õppe- ja Katsemetsakonnal on raiemaht vähenenud 6%.

Seega perioodil 2024–2028 on uuendusraiete pindala riigile kuuluvas metsas 47 927 ha. Võrdluseks perioodi 2023–2027 uuendusraiete maht oli 49 347,5 ha, mis sisaldab ka 2023 aastal eraldatud 1400 ha üraseaduse likvideerimiseks määratud pindala.

Paragrahviga 2 kehtestatakse perioodi 2024–2028 esimese aasta uuendusraiete optimaalne pindala riigimetsa majandajate ja puuliikide kaupa. See on vajalik selleks, et oleks üheselt arusaadav ühe aasta optimaalne uuendusraiete pindala.

Paragrahviga 3 täpsustatakse seda, et riigimetsa majandaja peab optimaalse pindala täitmisel arvestama lisaks plaanilistele küpse metsa uuendusraietele ka metsaseaduse § 29 lõike 12 alusel tehtavaid küpsete metsade uuendusraieid (seisundijärgsed lageraied). Samuti täpsustatakse määruses, et aastast optimaalset kogupindala võib riigimetsa majandaja ületada kuni 5%. See tagab riigimetsa majandajale paindlikkuse reageerida ootamatutele metsakahjustustele ning muudele aasta sees esinevatele, eelkõige ilmast tulenevatele, mõjudele ja riskidele.

Paragrahviga § 4 tunnistatakse õigusselguse huvides varasem uuendusraiete optimaalse pindala määramise määrus kehtetuks.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõju ja määruse rakendamiseks vajalikud kulutused

Määrusega kinnitatakse riigimetsa majandajatele aastateks 2024–2028 optimaalne uuendusraiete pindala. Määruse tulemusena jääb Riigimetsa majandajate optimaalne uuendusraiete summaarne pindala võrreldes käesoleva aasta alguses perioodiks 2023-2027 määratud mahuga praktiliselt samaks va 20,5 ha vähenenud raieaht Järvelja Öppe- ja Katsemetskonnal.

5. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

6. Määruse koostõlastamine

Määrus on koostatud Haridus- ja Teadusministeeriumi taotlust arvestades ning Riigimetsa Majandamise Keskust teavitades.